

SLUTRAPPORT – VÄRMLANDS NYA

2017–2020

Torsby kommun

VÄRMLANDS » NYA

VÄRMLANDS
PROJEKTPARAPLY
varmlandsprojektparaply.se

Sammanfattning

Projektet Värmlands nya planerades mot bakgrund av att flera av Värmlands mindre kommuner, då bland annat Torsby, tagit emot ett stort antal asylsökande och därför har många nyanlända ungdomar (som varit i Sverige i högst fyra år) i sin skolverksamhet.

För dessa elever finns ett stort behov av att förbättra studieresultaten då man i olika undersökningar kunnat påvisa att de klarar av den svenska skolan sämre än andra elever och har svårare att nå gymnasiebehörighet, vilket i sin tur skapar en överhängande risk för utanförskap.

Allt detta skapar en fortsatt brist på kompetent arbetskraft inom den, i det här fallet, regionala arbetsmarknaden.

Med detta som bakgrund gjordes en problemanalys av Stjerneskolans, Torsbys gymnasieskola där man redogjorde för att nyanlända ungdomar i Torsby kommun har en generellt sämre måluppfyllelse än svenskfödda elever (årskurs 9, Individuella programmet (IM) samt nationella program) och därmed generellt även har större svårigheter att komma in på arbetsmarknaden samt mindre möjligheter att nå en högre utbildning än svenskfödda elever.

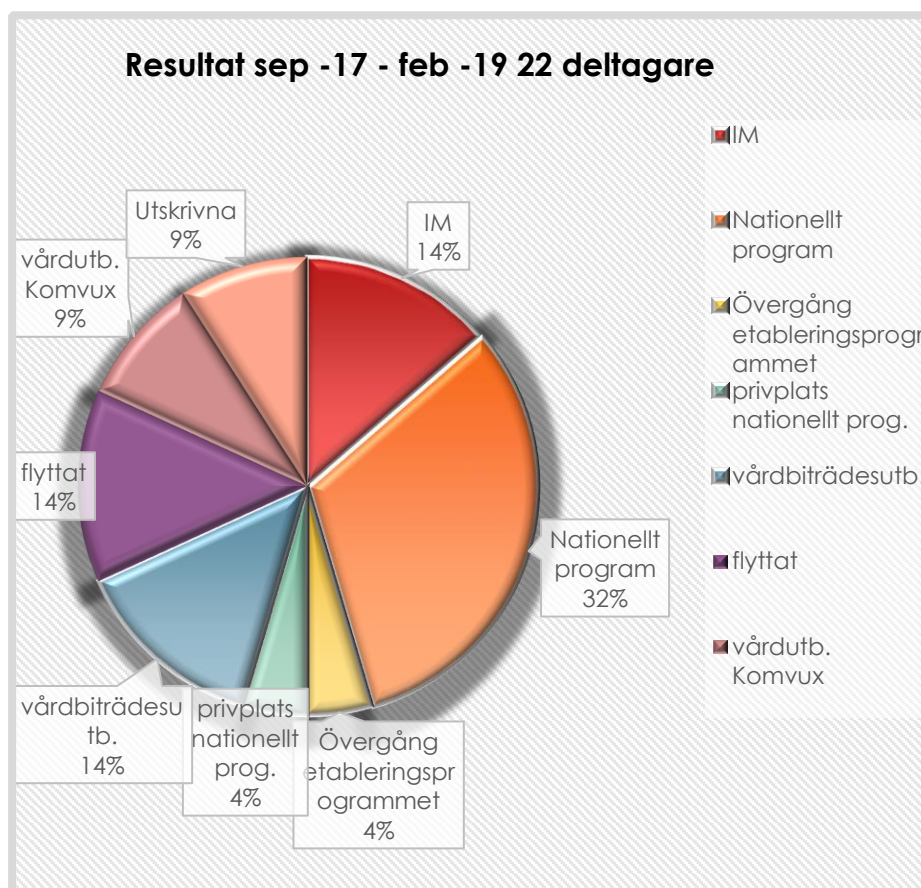
Tanken var att det var Stjerneskolans som skulle vara projektägare för projektet "Värmlands nya" och det var också därför den 6 månader långa analysfasen låg hos dem och projektplanen utarbetades utifrån skolans förutsättningar och möjligheter.

Kommunens arbetsmarknadsavdelning (AMA) fick sedan, några dagar innan start med deltagare, frågan om att överta ägarskapet av projektet då skolan upptäckt sig inte ha de resurser, möjligheter och personal som behövdes för att gå in och ta ansvar för projektet och AMA tackade då ja till detta.

Totalt skrevs 22 deltagare in i projektet och man lyckades åstadkomma vissa aktiviteter. Detta då främst med de deltagare som tillhörde spår 2 som avsåg elever med obefintlig eller kort studiebakgrund.

Vid projektets start gick 16 deltagare på IM och 6 på nationellt program och när projektet nu avslutades är 3 deltagare kvar på IM (varav 1 söker nationellt program i höst, 1 har påbörjat en särskoleutredning, 1 har erbjudits att skrivas över till särskoleutbildning och projektet "Värmland tillsammans", men tackat nej), 7 går på nationellt program, 1 har övergått till etableringsprogrammet och Svenska för invandrare, 1 har en privvplats

på nationellt program, 3 går på Vårdbiträdesutbildning, 3 har flyttat från kommunen (2 för att studera och 1 för arbete), 2 går Vårdutbildning på kommunal vuxenutbildning (1 av dem är föräldraledig), 2 har skrivits ut från skolan varav den ena har skrivits in i verksamheten Torsbys framtid och den andre erbjudits att skrivas in i den verksamheten.

De framgångsfaktorer som man kan visa på har varit tillgängligheten, att deltagarna enkelt kunnat kontakta projektets personal via besök, telefonsamtal, sms och messenger samt möjligheten att kunna arbeta i ett team med projektledare och arbetskonsulent. Detta har skapat en trygghet och stabilitet både för projektpersonalen och för deltagarna med vetskap om att det alltid kunnat finnas någon på plats och att det funnits tid för att finnas där för deltagarna.

Projektledarna har också fått ökad kunskap om målgruppen genom föreläsningar och utbildningar, vilket lett till en större förståelse för de olika svårigheter som kan föreligga för den här typen av deltagare.

Projektets resultat, mål och indikatorer

Projektets övergripande mål i länet var att underlätta etableringen i arbetslivet för unga nyanlända kvinnor och män samt att få fler nyanlända ungdomar att klara måluppfyllelsen i grund- och gymnasieskolan och då nå så långt som möjligt, utifrån sina förutsättningar, i alla ämnen.

Torsby kommun valde att dela upp projektplanen i två spår, där man i spår 1 valde att arbeta med elever med god studiebakgrund och i spår 2 med elever med obefintlig eller kort studiebakgrund.

Målet i spår 1 var att nå en ökad måluppfyllelse under projekttiden och med resultatmålen att samtliga elever som under läsåret 2017/2018 gick på IM språkintrödnktion eller det tionde skolåret vid projektslutet skulle ha uppnått behörighet till ett nationellt program, att de elever som under läsåret 2017/2018 studerade på ett nationellt program vid projektets slut skulle ha antingen avslutat sina studier eller bedömas kunna fullfölja dem samt att fungerande samverkansgrupper finns mellan skola och socialtjänst.

Målet i spår 2 var att deltagarna under projekttiden skulle uppnå en högre anställningsbarhet och med resultatmålen att det vid projekttidens slut skulle finnas ett fungerande nätverk mellan skola, socialtjänst, arbetsförmedling, kommunens arbetsmarknadsavdelning samt det lokala näringslivet samt att samtliga deltagare skulle ha en individuell studieplan inriktad mot grundläggande behörighet samt yrkespraktik.

Tanken var, som tidigare nämnts, att projektet skulle genomföras på skolan av skolans personal och i kombination med ordinarie lektioner framför allt då det gällde det 10–20 tal deltagare som bedömdes tillhöra spår 1, men även för de ungefär 5 deltagare som bedömdes höra till spår 2 även om man i det spåret skulle arbeta för ett utökat samarbete med andra aktörer i kommunen.

Några dagar innan projektet skulle starta upp med deltagare ställdes då alltså frågan till kommunens arbetsmarknadsavdelning (AMA) om möjlighet fanns för AMA att överta projektet. Detta då skolan inte ansåg sig ha möjlighet att avsätta de resurser som skulle komma att krävas och då AMA sedan tidigare var ägare av projektet Värmlands framtid.

Ett snabbt svar krävdes och då AMA såg ett stort värde i projektet så tackade man ja.

Antalet deltagare fylldes på snabbt och projektet har under den tid det varit verksamt haft totalt 22 deltagare, varav 9 kvinnor och 13 män.

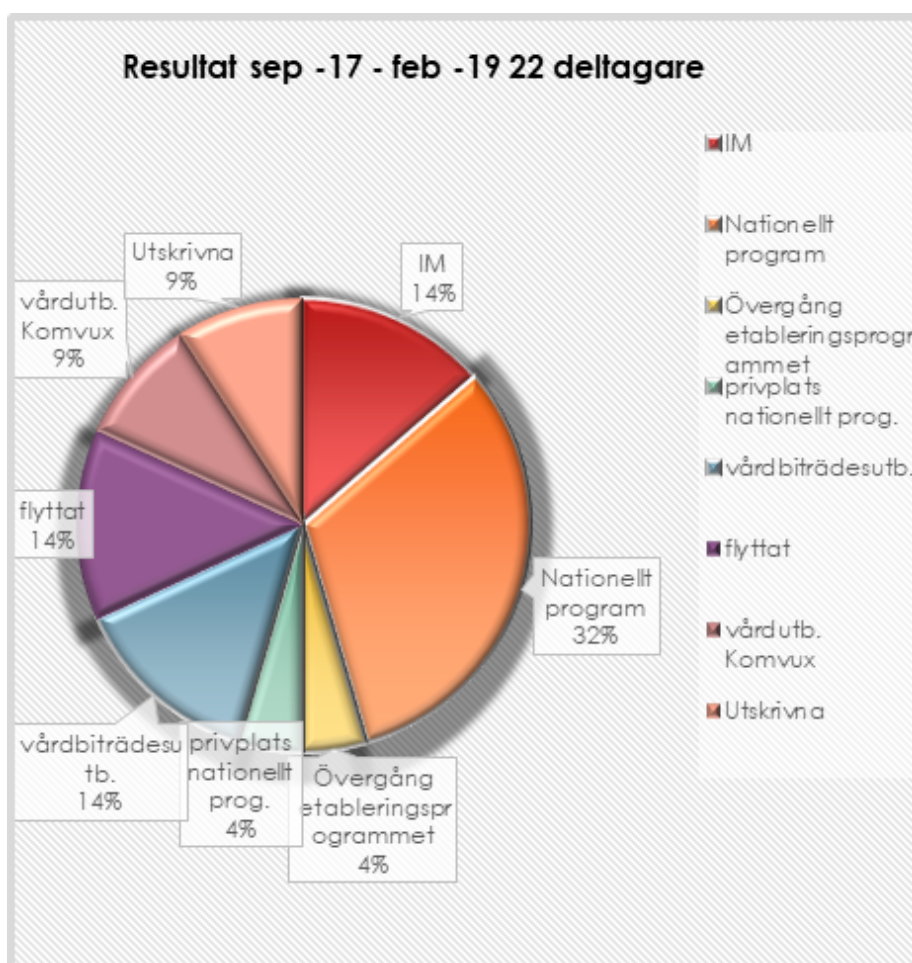
Verksamheten har från start medvetet arbetat med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering och utgått från ett normmedvetet/normkritiskt förhållningssätt. Detta innebar att arbeta med att tydliggöra och ifrågasätta normer som påverkar personers möjligheter. Att tillhöra en norm (något som anses vanligt och inte ifrågasätts) innebär fördelar. Ofta blir fördelarna synliga först då någon bryter mot normen. Ju färre normer en person passar in i, desto mer begränsat blir ofta handlingsutrymmet. Projektet har arbetat för att undvika att reproducera normer, ifrågasätta normer, synliggöra både personer och grupper som befinner sig inom och utanför normen, inkludera utan att fokusera på problem eller avvikelser och att ta upp skillnader i förutsättningar för olika grupper där det är relevant och aktivt främja likabehandling genom ett respektfullt förhållningssätt.

Detta arbete har gjorts speciellt med tanke på de kulturella skillnader och den oftast stora omedvetenhet som finns om det svenska skolsystemet och den svenska kulturen både hos deltagarna själva, men även hos deras föräldrar. Föräldrarna har med sina erfarenheter från sin egen skolgång (om de har en sådan) svårt att vägleda och stötta sina ungdomar i deras skolgång.

Då det diskuterats kring yrken, utbildningar och praktikplatser så har ungdomarna fått tips om och fått göra studiebesök på olika "typisk mans/kvinnodominerande" yrken/arbetsplatser, och projektet har försökt att "sälja" in män till kvinnodominerande yrken och kvinnor till mansdominerande yrken. Denna diskussion har skett i syfte att medvetandegöra ungdomarna om de konkurrensfördelar som finns om man tillhör en underrepresenterad grupp samt för att medvetandegöra ungdomarna om hur arbetsmarknaden ser ut så att de själva utifrån detta kan göra egna medvetna val.

Resultat

Om man ser till projektets resultat så var vid projektets start 16 deltagare inskrivna på IM och 6 på nationellt program och när projektet nu avslutas är endast 3 av deltagarna kvar på IM (varav 1 söker nationellt program i höst, 1 har påbörjat en särskoleutredning, 1 har erbjudits att skrivas över till särskoleutbildning och projektet "Värmland tillsammans", men tackat nej), 7 går på nationellt program, 1 har övergått till etableringsprogrammet och Svenska för invandrare, 1 har en privplats på nationellt program, 3 går på Vårdbiträdesutbildning, 3 har flyttat från kommunen (2 för att studera och 1 för arbete), 2 går Vårdutbildning på kommunal vuxenutbildning (1 av dem är föräldraledig), 2 har skrivits ut från skolan varav den ena har skrivits in i verksamheten Torsbys framtid och den andre erbjudits att skivas in i den verksamheten.

Resultat nuläge	Totalt	Varav kvinnor	Varav män
IM	3	1	2
Nationellt program	7	2	5
Övergång etabl + SFI	1	1	
Privplats na progr.	1		1
Vårdbiträdesutbildning	3	1	2
Flyttat från kommun (2 studerar, 1 arbete)	3	1 för studier	1 för studier 1 till arbete
Vårdutb KomVux	2	2	
Utskrivna	2	1	1

Det är svårt att avgöra hur resultatet för dessa deltagarna skulle ha sett ut om projektet inte funnits, men det visar ändå på tydliga framsteg i utvecklingen för deltagarna. Det påvisar samtidigt ett utökat samarbete mellan Stjerneskolans och kommunens arbetsmarknadsavdelning. Detta då möjligheterna nu utökats för att under en period arbeta parallellt med deltagarna vad gäller arbete i skolan och praktik/andra aktiviteter eller genom möjligheten till en direkt överskrivning till verksamheten Torsbys framtid om skolan inte längre är ett alternativ.

Några ord från samverkande part:

“En positiv effekt är att samarbetet mellan AMA och skolan har förbättrats och utvecklats!”

Vi har även haft förmånen att genom kommunens omsorg kunna erbjuda våra ungdomar körkortspaket, detta paket har innefattat teoripaket, 10 körlektioner, riskettan, risktvåan samt bil vid uppkörning.

Anledningen till att detta körkortspaket har erbjudits är att de kommunala kommunikationssätten är mycket begränsade i kommunen och att det är av stor vikt att kunna förflytta sig om man ska kunna arbeta.

Under projektiden har flera ungdomar klarat sitt körkort med den ekonomiska stöttning de fått via projektet och flertalet fortsätter med sin körkortsutbildning.

Deltagarna har även kunnat få ekonomisk hjälp till gymkort.

Arbetsätt

Då projektet planerats för att genomföras på skoltid och i samarbete med lärare och övrig personal på skolan parallellt med deltagarnas lektionstid uppstod snabbt svårigheter med planering och schemaläggning av aktiviteter inom projektet. AMA upplevde stora svårigheter med att få tillgång till de deltagare som ansågs potentiella och som skrivits in i projektet och även svårigheter med att komma in på Stjerneskolan för att kunna arbeta med deltagarna. Möjligheterna att påverka deltagarnas planering och scheman var mycket begränsade.

Svårigheterna började redan när informations- och inskrivningssamtal skulle arrangeras för de potentiella deltagare som skolan ändå uppgivit fanns inom skolan. Det var svårt att få fram kontaktuppgifter till deltagarna och till deras föräldrar i de fall deltagarna var minderåriga och behövde ha sin vårdnadshavare med vid ett informationssamtal med eventuell inskrivning.

Ett visst motstånd uppfattades bland några av lärarna på skolan då man tydligt visade att deltagarna borde befinna sig på skolan och satsa 100% på sina studier. Deltagarna ansågs behöva följa sina lektioner till 100% för att uppnå projektets uppsatta mål och det blev svårt att få in aktiviteter under dagtid då deltagarna befann sig på skolan.

Detta förändrades dock sakta över tid och samarbetet mellan skolan, dess personal och AMA upplevs idag fungera betydligt bättre, vilket i sig även har skapat ett utökat nätverk av personer kring deltagarna i projektet samt en ökad medvetenhet om den problematik som ofta föreligger hos den här gruppen av deltagare.

Då man redan efter två terminer insåg att den projektplan och de projektmål som skolan satt upp inte skulle kunna följas eller uppnås gjordes ett försök med att skriva om projektplanen och dess mål. Detta skedde efter terminsslut 2018, men även efter detta fanns stora svårigheter med att få in de aktiviteter som från början planerats för projektet.

Några ord från samverkande part:

“De synpunkter som vi påtalade redan från början var urvalet. Svårt när elever i samma klass med uppehållstillstånd får tillgång till aktiviteter som andra i klassen inte har tillgång till. Jag vet ju att reglerna är så i projektet, men det kändes inte bra.”

“Svårt att kombinera aktiviteter med skolarbetet eftersom studier går före.”

Projektet har använt sig av ett lösningsfokuserat arbetssätt med MI-samtal som bas och alltid med individen i fokus, detta då vi av tidigare erfarenheter sett att det ökat motivationen hos deltagaren om hen är delaktig i sin planering och får göra sin röst hörd.

Det har huvudsakligen handlat om individuella samtal och coachning med fokus på individens behov, till största delen för att ta reda på vad deltagarna hade med sig sedan tidigare och vilken "meritportfölj" som fanns att jobba utifrån samt vilka deltagarnas egna tankar om framtiden var och hur de ville att deras framtid skulle se ut och hur de skulle nå dit.

Några ledord för projektet har varit individcentrerat arbetssätt, bemötande, alliansskapande, flexibilitet, samverkan och uppföljning.

Projektet har sedan arbetat vidare med praktik i kombination med arbetsmarknadskunskap och studiebesök på olika arbetsplatser. Praktikplatserna har kunnat vara i både kommunal och privat regi, men av de deltagare som haft praktik via projektet så har det varit inom kommunala verksamheter. Praktiken har planerats utifrån varje enskild deltagares behov och förutsättningar.

Syftet med praktiken har varit att deltagaren getts möjlighet att få praktisk erfarenhet på en arbetsplats och att få möjlighet att inkluderas i en grupp, att få möjlighet att känna sig behövd och att få träna på svenska språket.

Några ord från samverkande part:

"Det var väl mest en kille som jag har i klassen som var delaktig i er verksamhet och det var mycket lyckat. Han gjorde praktik på Gnistan, tror jag, och det har väglett honom lite i vad han vill göra till hösten. Så för den killen var det till stor hjälp."

En arbetsmarknadsutbildning har köpts in till projektet via Lernia där ungdomarna fått information om en del av de olika yrken som finns och vilka yrken som räknas som bristyrken och hur det ser ut rent konkurrensmässigt inom de yrkena för män, respektive kvinnor.

Under kursen diskuterades bland annat:

- Arbetsliv- varför man ska arbeta, betala skatt och deklarerera
- Arbetsmarknaden – olika yrken och utbildningar, vilka yrken män/kvinnor väljer
- Arbetets villkor – fack, kollektivavtal, a-kassa, frånvaro med mera
- Arbetsplatskultur – trivsel, regler och så vidare. Det pratades även om olika yrkesbranscher och vad som krävs för utbildning och hur arbetsmarknaden ser ut

Gruppen träffades vid 5 tillfällen och bestod av teori blandat med praktiska övningar.

Projektet har även köpt in en Vård- och omsorgsutbildning från Lernia.

I utbildningen inom omsorg och äldreomsorg diskuterades det om grundläggande begrepp inom vård och omsorg, åldrandet, stöd och hjälp i vardagen, grundläggande omvårdnad samt kommunikation och möte med människor. Även denna utbildning bestod av teori till viss del blandad med praktiska övningar.

Slutresultatet av Vård- och omsorgsutbildningen blev att samtliga av de ungdomar som ville utbildas inom vården var män, varav två idag går en vårdbiträdesutbildning inom kommunens vuxenutbildning. Vi upplever att denna korta utbildning med så få träffar ändå gett deltagarna en så stor inblick i innebörden av vård och omsorg så att de faktiskt har gått vidare i utbildning och är klara under vårterminen.

Styrgruppsarbetet

Styrgruppen har bestått av representanter med beslutanderätt från samtliga berörda instanser/myndigheter projektägare och tillika arbetsmarknadschef, individ- och familjeomsorgschef, barn- och utbildningschef, sektionschef arbetsförmedlingen norra, ordförande Kommunal Västra Svealand sektion Torsby, rektor Stjerneskolans samt projektledare.

Styrgruppen har träffats ungefär varannan månad och då haft en stående dagordning med utrymme för att berätta om nuläge, framgångsfaktorer och hinder.

I vår kommun har vi haft flera projekt igång samtidigt och har då valt att ha samma styrgrupp till alla projekten, fördelen med det är att det har varit resurssparande.

Kommunikation, spridning och påverkansarbete

Kommunens arbetsmarknadschef har spridit information om projektet via Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) och andra samverkansmöten som bland annat träffar med arbetsmarknadschefer i länet. IFO chef har spridit informationen via arbetsplatsträffar och övriga möten med de grupper som jobbar inom socialtjänsten.

Projektledarna har spridit information om projektet via samverkansmöten med handläggare från socialtjänsten, arbetsförmedlingen och personal på Stjerneskolan.

Detta har resulterat i att projektet blivit känt hos berörda parter.

Projektet kommer tyvärr inte att fortsätta som en permanent verksamhet då skolan uppgett att det fortfarande inte finns resurser till detta och då AMA inte ser några förutsättningar för en sådan form av verksamhet inom AMA då det är en verksamhet som bör vara förlagd inom skolan och AMA redan har en permanent verksamhet för deltagare som skrivs ut ur skolan.

Några ord från samverkande part:

“Tråkigt att projektet slutar. Det finns många som skulle behöva vägledning, praktik eller bara göra något vettigt, förutom skolan.”

Uppföljning och utvärdering

Möten har kontinuerligt skett med projektets utvärderare, som då besökt projektet och haft uppföljning och utvärdering med både projektägare och projektledare. Projektets utvärderare har kommit med goda exempel och förslag på hur man skulle kunna förbättra verksamhet och ansvarsområden.

Utvecklingsområden

Behov av läxläsning

Det som vi sett ett behov av är mer stöd med läxor för eleverna. Detta både för de elever som går på individuella programmet och som behöver mer stöttning, men även för de elever som läser nationellt program då det i perioder är stressigt med många läxor och med nationella prov.

Behov av mötesplats

Vi ser också att det i kommunen behövs platser för människor att träffas, en plats där man även kan få vägledning inom olika områden och detta på kvällstid då även de som går i skolan har möjlighet att komma och vara med.

Kommentarer och tips

Svårigheterna från start var att projektet från början var tänkt som ett projekt som skulle finnas på skolan men då arbetsmarknadsavdelningen tog över projektet så flyttades projektet från skolan. Detta innebar att den naturliga kontakten med eleverna uteblev. Projektledarna upplevde från start ett motstånd hos berörd skolpersonal i samband med planering för de aktuella eleverna. Eleverna behövde tiden i skolan samtidigt som ett projekt kring samma elever skulle bedrivas. Skolan har sina lagar, regler och skyldigheter medan projektledarna hade en annan syn på lärandet. Samarbetet förbättrades under tid och det resulterade i ett gott samarbete mellan skolan och projektet/arbetsmarknadsavdelningen gällande unga vuxna i och på väg mot studier.

Svårigheten var även att få till de aktiviteter som projektet planerat, eleverna tog sina studier på allvar och tiden för andra aktiviteter utöver de aktiviteter de redan hade fanns inte. Flera av eleverna hade fritidsintressen såsom lagsporter, några var på gym, andra hade hem att sköta och andra bodde på platser där bussförbindelserna satte stopp. De elever som hade intresse för träning på gym kunde projektet introducera på gymmet samt vara behjälpligt i ekonomisk stöttning för att eleven skulle komma igång. Dock är detta fritidsaktiviteter på kvällstid vilket i sig skapade svårigheter.

Vi kan se att det hade varit en stor vinst i att redan innan projektstart och utifrån tidigare erfarenheter så behövs tid avsättas för personal som skulle komma att jobba med projektet, att dessa skulle ha deltagit från start och fått sin roll i projektet tydligt definierad med målbild och arbetsstruktur tydliggjord. Tydlig arbetstid behöver frigöras för de som arbetar med deltagarna och hinder som till exempel sekretess måste undanröjas genom tydliga samtyckesblanketter som samtliga berörda instanser accepterar.

Ett hinder vi påträffade var tiden, då eleverna slutade skolan för dagen då slutade projektpersonalen sin arbetsdag, vilket innebar att möten och träffar fick ske när eleverna hade rast eller om de slutat för dagen. Detta innebar att mötena med eleverna blev sporadiska samt att de flesta mötena fick skyndas på för att eleven skulle tillbaka till skolan för lektion. Processen i att lära känna varandra blev lång och det blev mest praktiska saker som löstes vid träffarna.